

Katasztrófavédelmi prevenciós terv

Bevezető

Felgyorsult és átalakult világunkban az emberiséget fenyegető veszélyek egyre nagyobb intenzitással jelentkeznek. Az elmúlt időszak eseményei, a világban és hazánkban bekövetkezett katasztrófák arra hívják fel a figyelmet, hogy senki sem védett a veszélyekkel szemben. Az is bizonyított tény, hogy azok a közösségek, amelyek felkészültek az esetleges nem várt veszélyekre, ismerik azok természetét, alkalmazzák a veszélyhelyzetekben követendő magatartási szabályokat és ismerik és betartják a veszélyhelyzet-kezelés elemi lépéseit, sikeresebben állnak azokkal szemben. Ennek érdekében olyan hathatós katasztrófavédelmi prevenciós tervre van szükség, amely felméri az intézményt fenyegető hatásokat, elemzi azok természetét, megoldásokat ír le esetleges bekövetkezésük esetére. A program elkészítésekor figyelembe vesszük az intézményre vonatkozó helyi adottságokat, a rendelkezésre álló személyi és technikai feltételeket, valamint az időtényezővel is számolunk.

Az intézmény veszélyeztetettségének értékelése

Külső veszélyek

Veszélyes anyag – szállítás, tárolás:

A veszélyek megelőzése (prevenció), a veszélyekre való felkészülés legalább olyan fontos, mint a veszélyhelyzetek szakszerű, gyors elhárítása, ezen feladatok végrehajtásához nyújt segítséget a prevenciós program.

A prevenciós program célja: egy jól átlátható, kipróbálható, éles helyzetben hatékonyan alkalmazható program létrehozás az emberélet és az anyagi javak védelme érdekében.

Az intézmény jellemzői

Intézmény neve:	Általános Művelődési Központ
Címe:	3183 Karancskeszi, Temető út 4.
Telefonszáma:	06-32/450-231
Helyiségek száma:	17
Dolgozói létszám:	17 fő
Tanulói létszám maximum:	196 fő

Környezetében lévő veszélyeztetett objektum: Veszélyes objektum nincs a közelében.

Az intézmény gyülekeztetési körlete: iskolaudvar

A katasztrófákkal kapcsolatos tevékenységek

Időszakai és feladatai:

- 1) **Megelőző időszak:** az esemény bekövetkezte előtt
 - ✓ a veszélyeztető tényező felkutatása,
 - ✓ tervezés,
 - ✓ a veszélyek elkerülését célzó intézkedések,
 - ✓ a felkészítés a veszélyek bekövetkeztekor irányadó magatartási szabályokra.

- 2) **A veszélyhelyzet kezelésének időszaka:** az esemény bekövetkeztekor ennek az időszaknak a feladatait mindig a kialakult helyzet specifikumai határozzák meg. Főbb vonulatai a következőkben összegezhetők:
- ✓ a veszélyhelyzet észlelése, értékelése
 - ✓ figyelmeztetés, tájékoztatás, riasztás
 - ✓ a kialakult helyzet következményeit elhárító közösség létrehozása,
 - ✓ a katasztrófa és a következmények elhárítását célzó tevékenység
- 3) **A helyreállítás időszaka:** az esemény elhárítást követően
- ✓ közművek, épületek helyreállítása
 - ✓ a korábbi tevékenység egyéb feltételeinek biztosítása

Az intézményvezető feladatai:

- ✓ Együttműködés az illetékes katasztrófa-elhárítási szervekkel
- ✓ Az előre prognosztizálható veszélyhelyzetek felmérése
- ✓ A védekezési feladatok nagyságát mérlegelve a védekezési feladatok ellátásához szükséges erők, technikai eszközök, felszerelések kijelölése és biztosítása.
- ✓ A kárelhárítás során használható anyagi lelőhelyek, eszközbeszerzési lehetőségek kijelölése.
- ✓ A mentésben résztvevők ellátásának, pihentetésének megszervezése.
- ✓ Az iskola ideiglenes elhelyezésre igénybe vehető helyiségek kijelölése.
- ✓ A szükséges egészségügyi ellátás megszervezése.
- ✓ A híradás biztosítása.

Irányítás – vezetés:

Az irányítás-vezetés célja, hogy az intézményben bekövetkező veszélyhelyzet kezelése során a veszély elhárítási, kármentési munkálatok a lehető leghatékonyabban, szervezeten történjenek. Az intézményben kialakuló veszélyhelyzetekben a kárelhárítás és helyreállítás elsődleges felelőse az intézményvezető, akadályoztatása esetén az általa kijelölt személy.

Az intézményvezető a Prevenációs Programban meghatározott feladatok végrehajtása során a veszélyhelyzetről, illetve az adott körülményektől függően szükség szerint eltérhet. **Minden esetben a vezető utasításait kell végrehajtani!** Az intézményvezető munkáját az Intézményi Prevenációs Munkacsoport (IPM) segíti.

A veszélyhelyzet kezelésénél a vezetés és irányítás érdekében a Prevenációs Programot mellékleteivel, és a hozzákapcsolódó belső szabályozókkal együtt az intézményvezető irodájában kell tárolni. Veszélyhelyzet fennállása esetén azonnali hatállyal elő kell venni, és ennek rendelkezéseit alkalmazni.

A veszélyhelyzet kezelésénél veszély elhárítási naplót (eseménynapló) kell vezetni. A naplóban minden veszélyelhárítással kapcsolatos intézkedést, információt fel kell jegyezni. A feljegyzésnek információ áramlaskor az információt adó nevét, beosztását, az információ adás idejét és az információt kell tartalmaznia. Az információt a vevő aláírásával kell hitelesíteni. A vezetés döntéséről a készülő feljegyzés tartalmazza a döntést hozó nevét, a döntést, valamint azt, hogy a döntésről mely személyeknek kell értesülniük. Ez kiegészül a döntésről értesítettek nevével, melyet az értesítő személy aláírásával hitelesít. A feljegyzések elkészítéséért az iskolatitkár a felelős. Olyan nyilvántartást kell vezetni a veszélyhelyzet

kezelésénél, a veszélyhelyzetekkel kapcsolatos határozatokról, melyek iktatással kerülnek nyilvántartásba. A határozatok egy példányát az irattárban meg kell őrizni.

A vezetéshez szükséges anyagi készletek biztosítását az önkormányzat biztosítja. Ennek feladata veszélyhelyzet kezelésénél az irányításvezetés részére szükséges anyagi készletek biztosítása.

Helyzetértékelés:

A kapott információk alapján az intézmény vezetője meghatározza a veszélyeztetettség mértékét, felméri a veszély elhárításához szükséges erőket, eszközöket, a védekezésben elsődlegesen végrehajtandó feladatokat, valamint a szükség esetén igénybe veendő külső erőket. Értékeli a várható legnagyobb veszélyeztetett területet. Amennyiben az intézményt érinti, rendelkezik az intézményben rekedtek biztonságba helyezéséről, tekintettel a közlekedés biztonságára, a megközelíthetőségre, kimenekítés lehetőségére, az épület kiürítésének szükségességére, módozataira.

A veszélyhelyzet lokalizálására kiadandó intézkedések:

- ✓ Gyülekezési helyek megtervezése iskolai csoportonként.
- ✓ Nyilvántartásba vétel megszervezése.
- ✓ Az intézmény elhagyásához igénybe vehető utak kijelölése, forgalomszabályozási feladatok megtervezése (rendőrség feladata)
- ✓ Szülők értesítése.
- ✓ Az intézmény kiürítéséhez az egészségügyi biztosítás megszervezése.
- ✓ Energiahálózat (gáz, víz, villany) szakaszolásának, vagy elzárásának végrehajtása.

Riasztás, figyelmeztetés, tájékoztatás:

A riasztás, figyelmeztetés, tájékoztatás eszközei:

- ✓ Iskolacsengő
- ✓ Vezetékes és mobil telefonok

A veszélyhelyzet mértékétől függően kerülhet sor a riasztás, figyelmeztetés, tájékoztatás alkalmazandó módszerére. Az intézményben tartózkodó tanulók és a dolgozók, valamint a szülők riasztásának, tájékoztatásának megszervezése technikailag, illetve a tájékoztató szövegének részletes kidolgozása az intézményvezető joga és feladata.

Azonnali veszélyhelyzet esetén az iskolacsengő használata szükséges. A riaszthatók névsorát a **Tűzriadó terv** tartalmazza.

Riasztás és tájékoztatás általános feladatai:

- ✓ Az intézményvezető intézkedése alapján a szülők tájékoztatása.
- ✓ A tájékoztatás megtervezése: rendje, a tájékoztatásra jogosultak megnevezése.

Híradás:

Híradás célja információ biztosítása, a veszélyhelyzet kezelése során szükséges hírközlő rendszerek rendelkezésre álló típusának felhasználásával. A híradási feladatokat az iskolavezető helyettes látja el az intézményvezető irányítása mellett. A híradás biztosításához szükséges eszközök jelenleg vonalas és mobil telefonok.

A veszély elhárítási tevékenység során az információ adásáról és kapásáról az eseménynaplóban feljegyzést kell készíteni. A feljegyzésnek tartalmaznia kell a feljegyzés idejét, az információ tartalmát és az információvevő aláírásával hitelesíti a feljegyzést.

Az eszköz utánpótlás kiegészítés az intézményben nem megoldott, raktár illetve javítóbázis nem áll rendelkezésre. A veszélyhelyzet során a meglévő vezetékes illetve mobil telefonkészülékeket kell alkalmazni, illetve a mentők és a rendőrség URH adó vevőit lehet használni.

Áldozatokkal kapcsolatos tevékenység

Katasztrófa áldozatai mindazon személyek, akik a katasztrófa következtében életüket veszítették, megsérültek. A különböző katasztrófák következtében az intézményben tartózkodó különböző módon és mértékben válhatnak áldozattá. Az intézményvezető dönt a helyzet értékelése után ezek ellátásáról, különböző feladatok meghatározásával. (elsősegélynyújtás, kimenekítés, stb.)

A veszélyek kezelésére elhárítására, az emberi élet és az anyagi javak mentésére vonatkozó feladatok:

- ✓ A kialakult helyzet felmérése,
- ✓ Riasztási lánc aktivizálása,
- ✓ Részletes cselekvési program főbb veszélytípusonként az emberi élet, az anyagi javak mentésére, a felelősök megjelölésével,
- ✓ Az épület kiürítése,
- ✓ Intézkedés a mentést végzők biztonsága érdekében,
- ✓ Az épületbiztonsággal kapcsolatos intézkedések (tűzvizsgálat, értékek számbavétele, kárfelmérés),
- ✓ A kommunikációs feltételek kialakítása (belül, kívül).

Kitelepítés, kimenekítés, elhelyezés:

Az intézményvezető rendeli el az intézmény teljes vagy részleges kitelepítését. A kitelepítést írásban kell elrendelni, az elrendelő döntést irattárban meg kell őrizni. A legvalószínűbb veszélyeztetett terület kitelepítéséhez felhasználható eszközöket befogadó helyeket, kitelepítés útvonalait a **TŰZRIADÓ TERV** tartalmazza. Az érintett területen biztosítani kell a visszamaradó anyagi javak megóvását.

A mentési folyamat nyomon követéséhez vezetni kell iskolai csoportonként: a kimenekítettek neve, kitelepítés helye. A befogadó intézményeknek a befogadottak számáról kell nyilvántartást vezetniük. Az épület kiürítési tervét a **Tűzriadó terv** tartalmazza.

A kitelepítéshez, kimenekítéshez és elhelyezéshez szükséges anyagi készletek, szállítóeszközök biztosítás lehetőségét az önkormányzat biztosítja. A nem önkormányzati tulajdonban lévő eszközök igénybevételét a polgármester határozattal rendeli el.

Normál élet visszaállításának általános feladatai:

- ✓ Kárfelmérési, kárrendezési feladatok megszervezése, kárfelmérés, a károk jelzése az önkormányzat felé.
- ✓ **Végrehajtó:** Intézményvezető

- ✓ Ideiglenes helyreállítási munkák tervezése.
- ✓ **Végrehajtó:** Intézményvezető – helyettes
- ✓ A kisebb károk elhárítása, - eseménynapló – vezetése.
- ✓ **Végrehajtó:** Iskolatitkár
- ✓ Mentésítés – fertőtlenítés végrehajtása.
- ✓ **Végrehajtók:** takarítók
- ✓ Közművek beüzemelése
- ✓ **Végrehajtó:** közműszolgáltatók
- ✓ Az intézmény működési feltételeinek megteremtése.
- ✓ **Végrehajtó:** települési kárfelszámoló munkacsoportok, közreműködő intézményvezető
- ✓ Vállalkozó szakemberekkel tárgyalás
- ✓ **Végrehajtó:** Intézményvezető
- ✓ Anyagszámlák gyűjtése, pénzeszközök visszaigénylése.
- ✓ **Végrehajtó:** Iskolatitkár
- ✓ A fokozott balesetvédelmi intézkedések bevezetése.
- ✓ **Végrehajtó:** Munkavédelmi megbízott
- ✓ A helyreállított épületrészt az önkormányzat műszaki osztályának átvétele után lehet birtokba venni.
- ✓ **Végrehajtó:** Intézményvezető

Veszélyhelyzet elemzés, mentési feladatok

Rendkívüli időjárás

Rendkívüli csapadék mennyiség (hosszantartó aszály, vagy nagy mennyiségű csapadék), szélsőséges hőmérsékleti viszonyok (hosszantartó kánikula, vagy erős fagyok), szélerősség (100-150 km/óra szélerősség, vagy a fele).

Szélvihar

Fogalma

Nagy sebességű és erejű légmozgás, amely rövid ideig tart és gyakran jár együtt villámlással és bőséges csapadékkal.

Forgószél

Rendszerint függőleges tengelyű légörvény. Nagy átmérőjű, de alacsony központ körül kialakuló orkán erősségű széllel pörgő képződmény.

Jellemzője

Viharkatasztrófiával 9-es szélerősségnél kell számolni. Ez a szélerősség kb. 20 m/s, azaz 72 km/h szélerősségnek felel meg. Hirtelen alakulhat ki. A szélvihar megrongálhatja az épületeket, közműveket, leszaggatja a villamos vezetékeket. A lerepülő tetődarabok sérüléseket okozhatnak, a kidőlő fák rázuhanhatnak az emberekre. A tanulók a szabadban nem tartózkodhatnak, az iskola épületét a vihar elmúltáig nem hagyhatják el. Áramkimaradásra, távbeszélő berendezések, épületrészek megrongálódására kell számítani.

Teendők, felelősök

- ✓ Riasztás, tájékozódás: Meteorológiai jelentések figyelése, rendkívüli hideg-állapot érzékelése.
- ✓ **Felelős:** Igazgatóhelyettes
- ✓ Intézkedés, bemenekítés: létszámmellenőrzés
- ✓ **Felelős:** Gazdasági vezető
- ✓ Nyílászárók bezárása, törött üveg eltávolítása.
- ✓ **Felelős:** Gondnok
- ✓ Ügyelet szervezése a haza szállítás megszervezése.
- ✓ **Felelős:** osztályfőnökök
- ✓ Elsősegélynyújtás: szükség esetén
- ✓ **Felelős:** elsősegélynyújtó

Erős téli havazás, hosszú ideig tartó intenzív hóesés, hófúvás***Fogalma***

Olyan időjárási jelenség, amely kisebb-nagyobb hóakadályokat, torlaszokat alkothat.

Jellemzője: Az időjárástól függően hófúvások alakulhatnak ki, ezzel akadályozhatja a közlekedést, szakadásokat okozhat a villamos vezetékeken, gátolhatja a falvak élelmiszerrel való ellátását. A közutakat, vasútvonalakat a kihelyezett hófogók miatt csak kismértékben veszélyeztetik, komolyabb veszély-forrást a tanyán élő emberek számára jelent.

Hideghullám:

Nagy tömegű hideg levegő hirtelen beáramlása.

Jegesedés fagyás:

A túlfűtött vízgőz hirtelen kicsapódása valamely szilárd felületen, valamint a víz halmazállapot változása erős lehűléskor.

Jellemzője:

Időjárás jelentések előre jelezhetik, de egy délelőtt (du.) folyamán is bekövetkezhet a rendkívüli, ideiglenes állapot.

Fagyási sérüléseket, halált is okozhat. Megbéníthatja az áram és gázellátást, a közlekedést. A jeges felület, közlekedési és egyéb balesetek okozója lehet.

Teendők, felelősök

- ✓ Kapcsolattartás, riasztás: A helyi és országos adók nyomon követése.
- ✓ **Felelős:** Igazgatóhelyettes
- ✓ Bemenekítés: Minden tanuló, dolgozó az iskola épületében tartózkodjon.
- ✓ **Felelős:** Osztályfőnökök
- ✓ Létszámmellenőrzés.
- ✓ **Felelős:** Osztályfőnökök
- ✓ Nyílászárók bezárása, járdák jégtelenítése, hó eltakarítása
- ✓ **Felelős:** Takarítók
- ✓ Szülők kíséretében a tanulók hazaengedhetők, ha a hó eltakarítás is megtörtént.
- ✓ **Felelős:** Osztályfőnökök

Kommunális ellátórendszerek meghibásodása

Fogalma

Elsősorban a téli évszakra jellemző, a rendkívüli időjárás (nagy mennyiségű hó, erős fagyok, ónos eső) leállásokat, szolgáltatási zavarokat, kimaradásokat okozhat a víz, gáz- és áramszolgáltatásban.

Felhőszakadás:

Rövid idő alatt erős intenzitású.

Jégeső:

Szilárd halmazállapotú csapadék 5 mm-nél nagyobb jégszemekből.

Jellemzője:

A hibák mértékétől függően szükség lehet kitelepítésre és szükségelhelyezés végrehajtására, ideiglenes (szükség) energiaellátásra, vagy különleges egészségügyi ellátásra. Az esőzések gyakori kísérőjelensége a villámlás, amely nem más, mint a hideg és meleg levegőrétegek találkozásakor keletkező hang és fényjelenség, amely elektromos kisüléssel párosul. A villámlás tüzet okozhat, az élőlények halálát okozhatja. A hirtelen felszálló és a magasban túlhűlő vízcseppek kifagyásával jön létre, s záporszerűen hullik le. A jégdarabok jelentős károkat okozhatnak a növényzetben, az épületekben, de emberi sérülést is előidézhetnek.

Teendők, felelősök:

- ✓ Ügyelet szervezése éjszaka is
- ✓ **Felelős:** Intézményvezető
- ✓ A bejáró dolgozók elszállásolása, ellátása (élelem, takarók, laticel biztosítása, tisztálkodás biztosítása, orvosi ellátás biztosítása, tanterem szálláshellyé alakítása)
- ✓ **Felelős:** Gondnok, koordinátor
- ✓ Elsősegélynyújtás: Szükség esetén betegszobában (tanteremben kialakítva) mentő hívása.
- ✓ **Felelős:** Elsősegélynyújtó
- ✓ Kapcsolattartás: Iskolán belül, iskolán kívül (szülők tájékoztatása stb.)
- ✓ **Felelős:** Igazgatóhelyettes
- ✓ Bemeneítés: Minden tanuló, dolgozó az iskola épületében tartózkodjon, létszámmellenőrzés.
- ✓ **Felelős:** Igazgatóhelyettes

Járvány

Járvány: Görög-latin eredetű szó (epidémia) valamely fertőző betegség elterjedése egy adott területen.

Fertőzés: Latin eredetű szó (infekció) kórokozók szervezetbe jutása és elszaporodása. Forrása lehet beteg hordozó ember vagy állat. A kórokozók közvetlen érintéssel, emberi ürülékkel vagy szennyvízzel ivóvízbe, élelmiszerekbe kerülve terjednek. Ha a környezetbe nagy mennyiségű kórokozó jut, járvány alakulhat ki.

Endémia: Rendszeres, de csak szórványosan előforduló megbetegedés.

Pandémia: Több földrészen vagy az egész földre kiterjedő járvány.

Fogalma:

Az emberek tömeges megbetegedésének, a járvány kialakulásának több oka lehet: állati eredetű fertőzés, vírusok megjelenése, nem megfelelő higiéniai körülmények.

Jellemzője

A térség fő jellemzője, hogy szinte minden háztartásban foglalkoznak állattartással. Így szinte bárhol kialakulhat járványgóc, és az iskolai közösségben a járvány gyors terjedésének is nagy az esélye.

Teendők, felelősök

- A járvány súlyosbodásának megakadályozása érdekében elsőként a beteg gyermek izolálása szükséges. Ezután azonnal az egészségügyi központ értesítése és a gyermekorvoshoz juttatása.

Felelős: Elsősegélynyújtó tanárok

Földrengés

A föld váratlan mozgása, vagy remegése, amely általában a földfelszín felső 10-30 m-es vastagságú rétegében elhelyezkedő rétegek elmozdulása okoz.

Jellemzője

Hirtelen következik be, előrejelzés nélkül. Az életmentés záloga a gyorsaság és fegyelmezettség.

Teendők, felelősök:

- ✓ Riasztás: Az épület azonnali elhagyása (a kimenekítéshez hasonló rendben)
- ✓ **Felelős:** Tanárok.
- ✓ Elsősegélynyújtás, szükség szerint, a sérültek összegyűjtése, gondozása, nyugtatása, mentő hívása.
- ✓ **Felelős:** Tanárok
- ✓ További intézkedések: A tanulók egy helyen tartása. Az épületbe visszamenni tilos.
- ✓ **Felelős:** Tanárok
- ✓ Kapcsolattartás, tájékoztatás
- ✓ Iskolán kívül (polgármester, védelmi bizottság)
- ✓ **Felelős:** Intézményvezető

Alapvető magatartási szabályok földrengéskor:

- ✓ Hagyja el az épületet!
- ✓ Védje a fejét, arcát, szemét és szükség esetén a szabad bőrfelületét is! (Nedves ruhával védekezhet a gázok és a füst ellen.)
- ✓ Ne késlekedjék az értékek mentésével, mert az életébe kerülhet!
- ✓ Az út közepén és ne a járdán haladjon!
- ✓ Ha nem tudja elhagyni az épületet, zárja el a gázt, oltsa ki a lángot! Próbáljon az ablakból jelzést adni, hogy ki tudják menteni!
- ✓ Ha tűz keletkezik, próbálja azonnal eloltani, lokalizálni!
- ✓ Védje magát az esetleg lehulló tárgyak ellen, kerülje a dőlésveszélyes tárgyak közelségét!
- ✓ Keressen menedéket az épület szilárd belső helyiségeiben, akár egy erős asztal alatt!

A fenti magatartási szabályokból az alapján kell választani, hogy el lehet-e hagyni az épületet vagy sem!

Mérgező vegyi anyagok szabadba jutása

Fogalma

Vegyi kárterület az a terepszakasz, ahová a mérgező anyag – kiszabadulása után – eljutott olyan mennyiségben, amely veszélyezteti az élőlényeket és szükségessé teszi a védelmi intézkedések bevezetését.

Közúti, vasúti balesetek:

Veszélyes anyag vasúti és közúti szállításakor előforduló baleset során, a forgalom összetorlódása következtében, az átmenetileg összegyűlt embertömeg, vagy a közeli épületekben lakó emberek lehetnek kitéve a veszélyes anyag káros hatásainak.

Jellemzője

Mérgező anyaggal szennyezett terület akkor alakul ki, ha a vegyület valamilyen baleset, vagy szándékos cselekmény következtében kiszabadul a veszélyes üzemekből, ellenőrzött berendezésekből. (Gyártás folyamán, felhasználás és alkalmazás során tárolás és raktározás közben, szállításakor.) Hirtelen következik be, előrejelzés nélkül. Az életmentés záloga a gyorsaság és a fegyelmezettség.

Védekezés lehetőségei:

Egyéni védelem: Testünk bőrfelületének minél nagyobb arányban ruhával történő védelme. Minden nyílászárót gondosan be kell zárni, amennyiben lehet az épületet hermetikussá kell tenni (függönyök behúzása, nyílások eltömése).

Teendők, felelősök:

- ✓ Riasztás: KATASZTRÓFA-RIADÓ sziréna jelének észlelésekor a helyi és országos adók adásának nyomon követése. A TV, a hangszóró közleményeinek figyelése, utasításuknak megfelelő óvintézkedések végrehajtása.
 - ✓ **Felelős:** tűz- és katasztrófavédelmi felelős
- Bemenekítés:
- Szirénajel azonosítása után minden tanulót, dolgozót az épületbe kell küldeni. A szabadban nem tartózkodhat senki!
Felelős: Tanárok
 - Minden nyílászárót gondosan be kell zárni. Ajtók őrzése.
Felelős: takarítók
 - Nyugodt, higgadt magatartás tanúsítása, pánik hangulat megelőzése, a tanulók megnyugtatása.
Felelős: Az intézmény valamennyi dolgozója.
 - Létszámellenőrzés
Felelős: Tanárok
 - Szükség-védőeszköz kiosztása.
Felelős: Tűz- és katasztrófavédelmi felelős
 - ✓ Elsősegélynyújtás: Szükség szerint kialakított betegszoba üzemeltetése. Egészségügyi panaszok esetén a gyerekorvossal, illetve ügyeletes orvossal teendők megbeszélése.
 - ✓ **Felelős:** Elsősegélynyújtó, tanárok
 - ✓ Mentők kihívása.
Felelős: Intézményvezető

Alapvető magatartási szabályok elzárkózás esetén:

- ✓ Az ablakok, ajtók réseibe tegyen vizes plédet vagy törölközőt!
- ✓ Figyelni kell a helyi rádió, televízió, vagy a katasztrófavédelem és a rendőrség hangszórós közleményeit!
- ✓ Csak rövid időre és csak segélykérésre használja a telefont!
- ✓ Készítsen vizet az edényekbe!
- ✓ Készítsen elő gyertyát, elemlámpát, gyufát.
- ✓ Vegye számba meglévő gyógyszer és élelmiszerkészletét, a „túlélő” –csomag elkészítéséhez!
- ✓ Készüljön fel az esetleges kitelepítésre!

A vegyi anyagok mindennapi életünk kísérői. Találkozhatunk vele a háztartásban, a munkahelyen, az utakon. Gyártásuk, tárolásuk, szállításuk közben számtalan veszélyhelyzet áll elő. Lehetnek mérgező, maró hatásúak, károsíthatják a légző rendszert, az idegrendszert. A mérgező anyagok a légző rendszeren, a tápcsatornán vagy a bőrön keresztül jutnak be a szervezetbe és ott heveny, fél heveny vagy krónikus mérgezést okoznak.

Teendők:

A szennyezett területen TILOS!

- ✓ Védőeszközöket levenni,
- ✓ A veszélyes anyagba belelépni, belenyúlni,
- ✓ Enni, inni, dohányozni,
- ✓ Futni, leülni, lefeküdni,
- ✓ A meghatározott cselekvés végrehajtásától eltérni, vagy eltérő cselekvést folytatni.

A tanulók (osztályonkénti) csoportba bontása szükséges és a védőeszköz visszaállításával és újra felhasználásával oldható meg a további kimenekítés. A folyamatos szabadban való tartózkodáshoz (szállítás) gázálcot kell viselni, amelyet igényelni kell.

További intézkedések, felelősök:

- ✓ További utasítások, információk figyelése és betartása a mérgező vegyi anyagra és a környezetre vonatkozóan.
- ✓ **Felelős:** Intézményvezető
- ✓ Tájékoztatás a vegyi anyagok veszélyességi jellemzőiről, tennivalókról.
- ✓ **Felelős:** Kémia tanár

Kimenekítés:

Amennyiben a kimenekítés elkerülhetetlen, a kimenekítést végre kell hajtani.

- ✓ A védő leplek kiosztása.
- ✓ **Felelős:** Tanárok, intézmény dolgozói
- ✓ Korosztály szerinti kimenekítés.
- ✓ **Felelős:** Tűz- és katasztrófavédelmi felelős
- ✓ Létszámellenőrzés, légzésvédő eszközök igénylése.
- ✓ **Felelős:** Tanárok

Kapcsolattartás, tájékoztatás:

- ✓ Intézményen kívül és iskolán belül rádió-telefonon keresztül.
- ✓ **Felelős:** Intézményvezető
- ✓ Veszély elmúltával a tanulók elszállításának megszervezése.
- ✓ **Felelős:** Intézményvezető

Élővízek és ivóvízkészletek szennyeződése (bakteriológiai, vegyi):

Veszélyes anyaggal történő szennyezés akkor alakul ki, ha a vegyület valamilyen baleset, vagy szándékos cselekmény következtében kiszabadul a veszélyes üzemekből, ellenőrzött berendezésekből (gyártás folyamán, felhasználás és alkalmazás során, tárolás és raktározás közben, szállításkor).

Ivóvíz szennyeződése közvetlenül nem fordulhat elő, mivel a víznyerés zárt rendszeren történik. Diverzáns cselekmények azonban irányulhatnak az ivóvízhálózat megrongálására, megsemmisítésére.

Fogalma:

Nukleáris veszélyhelyzet radiológiai balesetekről akkor beszélünk, amikor veszélyes radioaktív anyagok kerülnek a környezetbe. A radiológiai balesetek sugárszennyezést okozhatnak a környezetünkben. A kárterületen a magatartás szabályainak betartása létfontosságú.

TILOS:

- ✓ Tárgyak érintése,
- ✓ Por felverése,
- ✓ Evés, ivás,
- ✓ Védőeszköz levétele stb.

Jódprofilaxis – csak központi elrendelésre kezdhető el.

Ha meggyőződünk a veszélytelen távozási lehetőségről, az iskolát szervezetten és rendben kell elhagyniuk.

Teendők, felelősök:*Riasztás:*

- ✓ Katasztrófa-riadó észlelése, visszaellenőrzése, további tájékozódás a médiák adásaiból.

Felelős: Igazgatóhelyettes

Kimenekítés:

- ✓ Létszámellenőrzés

Felelős: Tanárok

- ✓ Felöltözés (bőrvédelem miatt)

Felelős: Tanárok

- ✓ Egyéni védőeszköz (légzésvédő) és védőcsomag, túlélési készlet magunkhoz vétele. Kicsik, betegek segítése. Az épület áramtalanítása, fűtés kikapcsolása, nyílászárók bezárása, élelem elzárása. Csoportonkénti folyamatos és gyors kimenekítés. Nukleáris kárterületen a begyakorolt magatartás szabályainak betartása.

Felelős: Tűz- és katasztrófavédelmi felelős

- ✓ Ellátás megszervezése, külső segítség, tájékoztatás igénybevétele.

Felelős: Intézményvezető

Elsősegélynyújtás:

- ✓ Különböző sebek, vérzések, sérülések ellátása.
- ✓ Légzési akadály esetén a légutak szabaddá tétele.
- ✓ Sugárbetegség megelőzését, illetve az esetleg már fellépett súlyos tünetek enyhítését célzó eljárások elvégzése.
- ✓ Jódprofilaxisra irányuló tevékenység.
- ✓ **Felelős:** Gyermekorvos
- ✓ Kapcsolattartás: iskolán belül és kívül (külső segítség várása)
- ✓ **Felelős:** Intézményvezető

Riadó elmúltával az intézmény kiürítése:

- ✓ Csoportbeosztásuknak megfelelően várjanak a kitelepítésre.
- Felelős:** Intézményvezető

Épülettűz és robbanás

Az épülettűzek bekövetkezhetnek robbanás, gondatlanság, szándékos gyújtogatás, a technológiai szabályok figyelmen kívül hagyása, stb. folytán. A tűz égési sérüléseket, fulladásos halált is okozhat.

A tűzoltás „házi” módjai:

- ✓ Letakarás, eltaposás.
- ✓ Vízspriccelés, vízöntés.
- ✓ Csapkodás.
- ✓ Oltás kézi tűzoltó készülékkel.
- ✓ Homok rászórása.

Teendők, felelősök*Riasztás*

- a) A tűz érzékelése után elektromos csengőn keresztül a tűz jelzése. Áramkimaradás esetén a gyakorlati képzés során megismertetett eszközzel történő tűzjelzés (hagyományos csengő, vasdarab).

Felelős: Tűz- és katasztrófavédelmi felelős

- b) Tűzoltóság – 105, és a mentők 104 értesítése. Pontos helyszín, cím megadása.

Felelős: Intézményvezető-helyettes

Kimenekítés, mentés

- ✓ A riasztással egy időben meg kell kezdeni a tanulók és dolgozók kimenekítését az épületből.

Felelős: Tanárok

Sorrend, útvonal:

- ✓ A gyakorlati képzésen begyakorolt módon („a legközelebbi kijárat” elvét módosíthatja a tűzfészek elhelyezkedése, A, B, C, D variánsok)
- ✓ Külön figyelem: a betegek és a mozgáskorlátozottak kimenekítésének, mentésének segítése.
- ✓ Higgadt, nyugodt magatartás tanúsítása, a pánikhangulat megelőzése, de ugyanakkor gyors cselekvés szükséges. Bennrekedt csoportoknál: ajtóérés eltömése ruhával, jelzés az ablakból, a tanulók megnyugtatósa.
- ✓ **Felelős:** Koordinátor
- ✓ Mentés: A tűzoltók megérkezéséig csak akkor, ha önmagunkat nem veszélyeztetjük!

- ✓ Elsősegélynyújtás: sérült, beteg személyek felkutatása, összegyűjtése, elkülönített helyen történő elhelyezése. Ellátása: nyugalomba helyezésük, steril takaró, kötszerek, arcmaszkok használata a mentők megérkezéséig.
- ✓ Fájdalomcsillapító gyógyszerek használata.
- ✓ **Felelős:** Elsősegélynyújtó, tanárok

További intézkedések:

- ✓ A kimenekített tanulók létszámának, névsorának ellenőrzése
- ✓ A tanulók átmeneti biztonságos elhelyezése más intézményben
- ✓ Ideiglenes ellátás megszervezése: élelem, takaró biztosítása
- ✓ **Felelős:** Tanárok
- ✓ Mentésítés: Az épület áramtalanítása, a tűzháromszög megtörése.
- ✓ **Felelős:** Takarítók
- ✓ Kapcsolattartás: Intézményen kívül (szülők, sajtó tájékoztatója) intézményen belül
- ✓ **Felelős:** Intézményvezető

Jogsabályi háttér

Az 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról,

az 1996. évi XXXVII. törvény a Polgári Védelemről,

az 1999. évi LXXIV. törvény a katasztrófák elleni védekezés irányításáról,

30/1996. (XII.6.) BM rendelet a tűzvédelmi szabályzat készítéséről, módosítva: a 33/1999. (IX.24.) BM rendelettel,

27/1997. (VII.15.) MKM. Rendelet a kulturális és oktatási ágazat polgári védelmi feladatairól,

172/1999. (XII.06.) kormányrendelet a katasztrófa és veszélyhelyzeti tervekről (könyvtáraknak, múzeumoknak, egészségügyi intézményeknek),

29/2000. (X.30.) EüM rendelet az egészségügyi intézmények katasztrófaterveinek tartalmi követelményeiről,

4/1993. MKM utasítás (Műv.K. 28.) a Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról,

13/1998. (III.6.) BM rendelet a polgári védelmi felkészítés követelményeiről.

Tartalomjegyzék

Bevezető	1
Az intézmény jellemzői	1
A katasztrófákkal kapcsolatos tevékenységek	1
Időszakai és feladatai	1
Veszélyhelyzet elemzés, mentési feladatok	5
Rendkívüli időjárás	5
Szélvihar	5
Erős téli havazás, hosszú ideig tartó intenzív hóesés, hófúvás	6
Hideghullám	6
Kommunális ellátórendszerek meghibásodása	6
Járvány	7
Földrengés	7
Mérgező vegyi anyagok szabadba jutása	8
Élővizek és ivóvízkészletek szennyeződése (bakteriológiai, vegyi)	10
Épülettűz és robbanás	11
Jogszabályi háttér	13
Tartalomjegyzék	14

Karancskeszi, 2009. augusztus 31.

Horváthné Lajtai Erika
ig.